

Návrh zálohového systému pro jednorázové plastové nápojové lahve a kovové nádoby na nápoje

(novela zákona č. 477/2001 Sb., o obalech)

*Mgr. Bc. Josef Beneš
vedoucí oddělení zpětného odběru
odbor cirkulární ekonomiky a odpadů*

Ministerstvo životního prostředí

Novela zákona o obalech – cesta projednávání legislativy:

- 16. května 2023 – představeny teze k nastavení zálohového systému na plastové nápojové lahve a kovové plechovky.
- 7. listopadu 2023 – představeny bližší parametry zálohového systému a dopady na obce.
- 4. prosince 2023 – návrh rozeslán do meziresortního připomínkového řízení.
- 8. ledna 2024 – konec meziresortního připomínkového řízení.
- 11. dubna 2024 – vypořádání připomínek z meziresortního připomínkového řízení.
- Červen 2024 – odeslání na Legislativní radu vlády.
- Červenec 2024 – komise Legislativní rady vlády (4 komise).
- 8. srpna 2024 – Legislativní rada vlády (plénium).
- Říjen 2024 – schváleno vládou, předloženo do Poslanecké sněmovny.
- Březen 2025 – první čtení v PS?
- Navrženo spuštění systému od 1. 1. 2026 (pozměňovací návrhy – 2027?)

Novela zákona o obalech – Principy legislativní úpravy:

- **Zlepšení cirkularity u nápojových obalů, úspora primárních materiálů, snížení uhlíkové stopy (úspora energie, zvýšení recyklace).**
- **Snížení množství odhozených odpadků z nápojových obalů (tzv. litteringu), celkové snížení množství odpadu.**
- **Dosažení cílů požadovaných legislativou EU (sběr plastových nápojových lahví a plechovek, obsah recyklátu v plastových nápojových lahvích). Požadavek nařízení EU.**
- **Úspora na platbě „plastové daně“ z nerecyklovaných plastových obalů do rozpočtu EU**
- **Zajištění čistoty recyklovaného materiálu z odpadních nápojových obalů.**
- **Komfort pro zákazníky – hustá sběrná síť (11 000 míst) a zapojení on-line prodejců.**
- **Nastavení funkčního systému v podmínkách ČR. Nenarušení stávajícího systému nakládání s komunálními odpady v ČR, kompenzace pro obce.**

Zálohované obaly a záloha:

- **Plastové nápojové lahve**
 - 0,1 – 3 litry
 - všechny nealkoholické nápoje v plastových nápojových lahvích s výjimkou mléka a mléčných nápojů a alkoholické nápoje do 15 % alkoholu v plastových nápojových lahvích
 - cca 1,8 mld. ks/rok = cca 47 000 t/rok (2022)
- **Kovové nápojové nádoby/plechovky**
 - 0,1 – 3 litry
 - všechny nealkoholické nápoje v kovových nápojových nádobách s výjimkou mléka a mléčných nápojů a alkoholické nápoje do 15 % alkoholu v kovových nápojových nádobách/plechovkách
 - cca 0,8 mld. ks/rok = cca 15 000 t/rok (2022)
- **Výjimky:** obaly poskytované v rámci osobní přepravy na mezinárodních trasách, prodávané v tranzitním prostoru letišť nebo přístavů, nápoj stáčen a zabalen přímo v místě prodeje spotřebiteli, obal uveden na trh nebo do oběhu v množství méně než 150 kg za rok.

Sběrná síť:

- **POVINNÁ SBĚRNÁ MÍSTA**
 - prodejny nápojů nad 50 m²
 - čerpací stanice nad 50 m²
 - on-line prodej (nevytváří fyzické sběrné místo, odebírá množství odpovídající obvyklé objednávkce)
- **DOBROVOLNĚ**
 - prodejny pod 50 m²
 - ostatní potenciální sběrná místa (sportovní, kulturní akce, festivaly...)
- **DOBROVOLNĚ**
 - Obec nad 300 obyvatel bez povinně zapojené provozovny může požádat operátora o zřízení sběrného místa - operátor je povinen sběrné místo zřídit.

Cíle:

Minimální úroveň zpětného odběru odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů

<u>Druh odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů</u>	<u>Rok</u>	<u>Minimální úroveň zpětného odběru</u>
<u>Odpadní plastové nápojové lahve</u>	<u>2026</u>	<u>72 % hmotnosti obalů uvedených na trh</u>
	<u>2027</u>	<u>82 % hmotnosti obalů uvedených na trh</u>
	<u>2028</u>	<u>87 % hmotnosti obalů uvedených na trh</u>
	<u>2029 a dále</u>	<u>91,5 % hmotnosti obalů uvedených na trh</u>
<u>Odpadní kovové nádoby na nápoje</u>	<u>2026</u>	<u>72 % hmotnosti obalů uvedených na trh</u>
	<u>2027</u>	<u>82 % hmotnosti obalů uvedených na trh</u>
	<u>2028</u>	<u>87 % hmotnosti obalů uvedených na trh</u>
	<u>2029 a dále</u>	<u>90 % hmotnosti obalů uvedených na trh</u>

Operátor:

- Jeden operátor ze zákona.
- Organizace založená výrobci a prodejci zálohovaných obalů. Relevantní pokrytí trhu.
- Operátora bude autorizovat Ministerstvo životního prostředí.
- Operátor bude mít za povinnost vytvořit, spravovat, koordinovat a financovat celý zálohový systém včetně zajištění plnění stanovených cílů.
- Operátor bude mít zakázáno budovat vlastní odpadovou infrastrukturu (ochrana stávajících provozovatelů).
- Financování: poplatky od výrobců, výnosy z prodeje vysbíraného obalového odpadu, nevrácené zálohy.
- Výrobci – opce na nákup recyklovaného materiálu (65 % hmotnosti, kterou uvedli na trh)

Dopady na obce :

- 15 % z nevyplacených záloh, bude operátor obcím platit za to, že obce budou mít stále náklady za úklid, svoz a likvidaci těch obalů, které zákazníci nevrátí do míst určených k odevzdání zálohovaných obalů. Ekonomický dopad – neutrální až pozitivní
- Snížení třídících cílů pro obce ze zákona o odpadech z důvodu snížení množství odpadů v obecních systémech (1 %) – novela zákona o odpadech.
- Povinnost operátora zřídit sběrné místo v obcích nad 300 obyvatel (bez povinného místa, na žádost obce). Možnost obcí se zapojit do sítě sběrných míst.
- Možnost optimalizace svozu plastů a kovů z důvodu snížení množství odpadů v obecních systémech.
- *Zahrnutí reklamních letáků do povinnosti rozšířené odpovědnosti výrobců. Další finanční prostředky do systému odpadového hospodářství.*

Kontrolní orgány:

- **MŽP** – kontroluje činnost operátora.
- **Česká obchodní inspekce**
 - Zda jsou obaly zálohovány a označeny logem zálohového systému (u osob uvádějících obaly na trh i posledních prodejců)
 - U prodejců také vedení účetních záznamů, zpětný odběr a výplatu zálohy
 - Již dnes kontroluje zajištění zpětného odběru osobami, které uvádějí obaly na trh nebo do oběhu prodejem spotřebiteli; tyto osoby jsou povinny jí na žádost prokázat způsob zajištění zpětného odběru
- **Česká inspekce životního prostředí**
 - Nově obecná kontrolní kompetence (kontroluje, co nekontrolují ostatní kontrolní orgány)
 - Např. u osob uvádějících obaly na trh zda byl obal registrován u operátora, zda hradí operátorovi zálohy a stanovené příspěvky
 - U posledních prodejců např. zda je místo výkupu registrováno u operátora, zda mu poskytuje součinnost, vede evidenci

Evropa – zálohové systémy (stav 2025)

Zavedený zálohový systém			Plánují zavedení			Zvažují zavedení		
	ŠVÉDSKO od roku 1984			ISLAND od roku 1989			FINSKO od roku 1996	
	NORSKO od roku 1999			DÁNSKO od roku 2002			NĚMECKO od roku 2003	
	ESTONSKO od roku 2005			NIZOZEMSKO od roku 2005			CHORVATSKO od roku 2006	
	LITVA od roku 2016			SLOVENSKO od roku 2022			LOTYŠSKO od roku 2022	
	MALTA od roku 2022			RUMUNSKO od roku 2023			MAĎARSKO od roku 2024	
	IRSKO od roku 2024			POLSKO od roku 2025			RAKOUSKO od roku 2025	
						Zavedený zálohový systém		
						Plánují zavedení		
						Zvažují zavedení		
				BĚLORUSKO od roku 2022			SKOTSKO od roku 2025	
				ŘECKO od roku 2025			KYPR od roku 2025	
				WALES od roku 2027			ANGLIE od roku 2027	
				SEVERNÍ IRSKO od roku 2027				
							TURECKO od roku 2025	
							PORTUGALSKO od roku 2026	
							SRBSKO od roku 2027	

Novela zákona o obalech (reklamní letáky + další úpravy):

- Reklamní letáky
 - Objevují se v obecních systémech (dle odhadů MŽP až 20 000 tun/rok).
 - Obce mají s jejich sběrem a následným nakládáním náklady, na kterých se výrobci letáků nepodílí.
 - Novela zákona o obalech - vymezení reklamního letáku.
 - Stanovení obdobných povinností jako pro obaly.
 - Rozšířená odpovědnost výrobců – zajištění účasti na nakládání s odpadními letáky.
 - Požadavek obcí.
- Nápojové kartony - cíle pro zpětný odběr a recyklaci (60 % pro zpětný odběr od r. 2030 dále a 55 % pro recyklaci od r. 2030 do r. 2034 a 60 % od r. 2035 dále)
- Úpravy v zákoně o odpadech
 - Úprava cílů třídění pro obce
 - Snížení třídících cílů obcí (o 1 %) odpovídající předpokládanému množství obalových odpadů (plastových nápojových lahví a kovových plechovek), které budou řešeny prostřednictvím zálohového systému.
 - Požadavek obcí v souvislosti se zaváděním zálohování.
 - Multikomoditní sběr
 - Rozšíření možností multikomoditního sběru tříděných složek komunálních odpadů v obcích.

Nařízení EU o obalech a obalových odpadech – zavádění zálohových systémů:

- **Publikováno v lednu 2025**
- **Zcela nový přímo účinný předpis pro obaly a nakládání s obalovými odpady.**

Zálohové systémy (čl. 3, čl. 50 + příloha X nařízení EU o obalech)

Povinnost členských zemí – 90% sběr pro plastové nápojové lahve/ kovové nápojové nádoby v roce 2029.

- **Pokud nechce členský stát zavádět zálohový systém, pak musí doložit v roce 2026 plnění 80 % sběru pro plastové nápojové lahve/ kovové nápojové nádoby.**
- **Dále musí členský stát předložit Komisi plán, jak dosáhne cíle 90 % sběru v roce 2029.**
- **ČR:**
 - ***Plastové nápojové lahve – cca 76%.***
 - ***Kovové nápojové nádoby – hliníkové obaly 30%.***

Děkuji za pozornost!

Mgr. Bc. Josef Beneš

Ministerstvo životního prostředí

Odbor cirkulární ekonomiky a odpadů

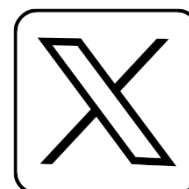
Oddělení zpětného odběru

Tel.: 267 122 599

E-mail.: Josef.Benes@mzp.gov.cz

Ministerstvo životního prostředí

@mzpcr

@ministerstvo_zp

Ministerstvo životního prostředí

@ministerstvozivotnihoprostredi